

Marinemaleren
C. W. ECKERSBERG

Statsbiblioteket

400004627928

Særudstilling 8.10.1994 – 26.2.1995

Udstillingens tilrettelæggelse: Miriam Christiansen
Katalog: Redaktion og Lay-out: Miriam Christiansen

Forsidetegning: Katalog nr. 27 »Fregat set forfra mod bagbords bov«

EDB-bearbejdelse: Mogens Dithmer
Tryk: Amager Centraltrykkeri

© ORLOGSMUSEET 1994

Statbiblioteket

Forord

Når Orlogsmuseet i oktober 1994 har fået mulighed for at vise nogle af C.W. Eckersbergs marinemalerier på en særudstilling, sker det med stor ærbødighed overfor den gamle mester. Hans marinebilleder er kendte og beundret langt ud over landets grænser og udgør perler i det danske guldaldermaleri.

Set fra et maritimhistorisk synspunkt, er Eckersbergs meget detaljerede motiver, ofte ledsaget af en dokumentarisk, nøjagtig beskrivelse, en guldgrube af oplysninger. Han malede sine skibsbilleder i årtierne før fotografiets indtog, og dokumenterede hermed livet til søs i en tid, hvor sejlskibene endnu dominerede vore farvande.

Øresund om sommeren - det internationale gennemsejlingsfarvand med mange nationers skibe - fascinerede Eckersberg. Både de store og imponerende orlogsskibe, men også de små uanselige smukkejoller, med hvilke han iøvrigt selv sejlede rundt og tegnede, fangede som motiv hans interesse.

Ved beherskelse af perspektivet, der er en forudsætning for det perfekte marinemaleri, kunne Eckersberg som ingen anden, fange et marinemotiv med store højder og dybder, og vise samtidens skibstyper i korrekte sejlmanøvrer.

Orlogsmuseet glæder sig over, at så mange personer, institutioner og museer, beredvilligt har stillet Eckersberg materiale til rådighed til denne særudstilling, og vil hermed udtrykke overfor dem alle sin store taknemmelighed for den udviste imødekommenhed og venlighed.

Ole Lisberg Jensen
Museumsdirektør

Statsbiblioteket

400004627928

En udstilling om marinemaleren Christoffer Wilhelm Eckersberg

2.1.1785 – 22.7.1853

af Miriam Christiansen, arkitekt

Når man betragter C.W. Eckersbergs marinebilleder, er man ikke i tvivl om, at han var dybt betaget af havet og skibe. På trods af, at der i Danmark ikke havde været nogen væsentlig tradition for marine-maleriet, bevarer Eckersberg hele livet en dyb fascination af dette tema.

C.W. Eckersberg blev født i Blaakrog ved Als Fjord i Sønderjylland. Han begyndte sine studier ved Kunstakademiet i København i 1803, hvor maleren Nicolaj Abildgaard var blandt hans lærere. Selv om vægten primært blev lagt på historie-maleriet, malede han marine-motiver allerede i sine studie-år. Efter at have vundet Den store Guldmedaille i 1809 drog Eckersberg til Paris og Rom, hvor han opholdt sig i årene 1810-1816. Disse rejser fik en afgørende indflydelse på hans senere virke som maler. Især undervisningen hos maleren J.L. David i Paris fra 1810-1812 havde stor betydning for måden, hvorpå han inddrog dagslyset i maleriet. I 1816 vendte Eckersberg tilbage til København, hvor han blev medlem af Akademiet og et par år senere udnævnt til professor ved Akademiets Modelscole, med ret til bolig på Charlottenborg, hvor han residerede indtil sin død i 1853.

Eckersberg foretog i årene 1829-1842 større og mindre rejser, hvorfra han hentede flere af motiverne til sine

maritime billeder, f.eks. sejlede han med korvetten NAJADEN til Christiansø (1833), med fregatten BEL-LONA til Helsingør (1835), til Dover med korvetten GALATHEA (1839), til Warnemünde med Bertel Thorvaldsen ombord på det kongelige dampskib ÆGIR (1841). Flere af disse skibe kan ses afbildet på udstillingens tegninger og malerier.

I forbindelse med udstillingens tilrettelæggelse, dukkede en »sand perle« frem: En bådmodel bygget og signeret af Eckersberg selv (kat.nr. 42). Der er tale om en båd af typen »Smakkejolle« (også kaldet Lynæs-jolle). Bådmodellen er nævnt i to dødsboauktioners kataloger, over Eckersbergs ejendele. Det er uvist til hvem bådmodellen blev solgt på disse auktioner, hvis den overhovedet blev solgt, siden den optrådte både ved 1. og 2. auktion. Omkring 1. Verdenskrig kom bådmodellen igen på auktion, og blev solgt til den familie, i hvis eje den har været siden. Modellen er bygget i træ, er bejdset og lakeret. Den er udskåret af ét stykke træ, med undtagelse af rælingen, der er påsat separat. Bådmodellen måler 1 m i længden, 27 cm i bredden, og 1,08 m fra mast til køl. Den er rigget til, men sejlene er blevet fornyet omkr. 1960. Det er nærliggende at forestille sig, at Eckersberg brugte denne model – og de andre bådmo-

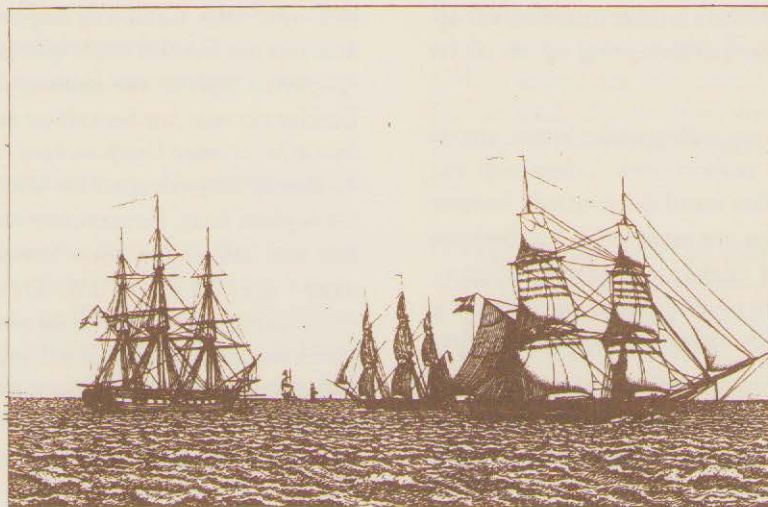
deller, som nævnes i auktionskatalogerne, men som vi ikke kender i dag – til at tegne sine skibsbilleder efter. Eckersberg har tegnet og malet med en imponerende præcision, der i dag giver os en uvurderlig beskrivelse af datidens skibe og maritime miljø. Nøjagtigheden opnår han ved anvendelsen af perspektivregler, som han mestrede til fuldkommenhed. Hans teoretiske studier over de perspektiviske afbildningsprincipper, munder ud i to publikationer: »Forsøg til en Veiledning i Anvendelsen af Perspektivlæren for unge Malere« (1833), samt »Linearperspectiven, anvendt paa Malerkunsten, en Række af perspektiviske Studier med tilhørende Forklaringer« (1841).

Marinemalerierne fra 1830 og senere adskiller sig fra tidligere billeder ved at være mere dramatiske, bruge stærkere farver og voldsommere motiver, selv om han fortsat må virke lidt »behersket«. Farverne bliver mere lilla-røde, og havet tungt med de grå-blå nuancer. Storm

og regn bliver inddraget for at beskrive naturens kræfter. Kontrasten mellem de store, tunge skyformationer og den nærmest stilistisk tegnede vandoverflade, får havet til at komme i bevægelse.

Ved sin måde at male på, ikke alene udviklede Eckersberg genren »marine-maleriet«, men blev også dens ypperste udøver. Han blev forbillede for de efterfølgende generationer, – og ved sit daglige virke som professor påvirkede han de kommende malere direkte gennem sin undervisning og sine publikationer.

Det er lykkedes, til udstillingen, at samle et stort antal tegninger, malerier og andre maritime genstande, der sammenholdt med Eckersbergs øvrige mere kendte værker, vidner om en meget vidtfavnende produktion. Flere af de udstillede effekter på udstillingen er aldrig blevet vist før, og får dermed deres egentlige »fernisering« ved udstillingens åbning.

Tab. IX. Fig. 1 fra »Linearperspectiven«: »... En Fregat paa nogle og fyretyve Kanoner, det andet en Corvet paa 20 og det tredie en Brig paa 16 Kanoner«.

Eckersberg og perspektivlæren

af Niels Winkel, kunstmaler

C.W. Eckersberg blev udnævnt til professor ved Kunstakademiet i København i 1818. Kunstakademiet var på daværende tidspunkt en ung institution. Det var skabt i 1753, som et gratis uddannelsessted, for forskellige håndværkere, staten skulle bruge til sine mange gøremål. Man uddannede arkitekter, ingeniører, dekoratører og billedkunstnere. Blandt de mange ansvarsområder C.W. Eckersberg havde som professor, var tegneundervisning af orlogsflådens kadetter. Kadetterne fik undervisning i almen tegning og perspektivtegning. Formålet var ikke alene almen faglig dannelse, men også at give dem et værktøj til brug som officerer i flåden. Man manglede fotografiapparatet og måtte derfor kunne tegne de emner flåden havde brug for. En af de mest objektive metoder til at gengive havne, fyrtårne, fæstningsanlæg, alt der havde militær interesse, var opmåling ved hjælp af perspektivtegning og en sikker hånd.

Ved hjælp af perspektivens målemetoder kunne man få styr på genstandenes proportioner. Eckersberg var, uden sammenligning, den mand der mestrede kunsten at gengive naturen. Han var interesseret i at beskrive det synlige ved hjælp af tidens naturvidenskabelige viden. Marinebilleder i hans produktion var forsøgsmodeller. De repræsenterede virkelighedsbilledet samlet i et maleri.

Eckersberg havde i kraft af sin undervisning direkte adgang til orlogsflåden. Han dekorerede konstruktionstegninger og tegnede gallionsfigurer til flådens skibe

Bl.a. til fregatten »Bellona«. Han kopierede disse tegninger til eget brug. I hans malerier, kunne han beskrive alle detaljer i den rette målestok, ligegyldigt hvor skibet befandt sig under maleriets udførelse.

Han sejlede ofte med orlogsflådens skibe. I 1839 var han således med på »Bellona«s rejse, men havde kun tilfaldelse til at følge med til Dover.

Søndag den 12. maj 1839 beskriver han en ulykke på rejsen:

»12. Söndag. Imorges Kl. 3 1/2 da vi med frisk Kuling og stod omtrent Nord for Skagen Rew, indtraf ved klart smukt veier lidt förend Solen stod op, det uhæld at Briggen St Jan (Capt. Giödelsen) blev opseilet af et stort finsk Koffardiskib, og mistede Gallion og Bugspryd og Formersstag. Jeg kom just paa Dækket straks efter at rette Hjælp var sendt og efter at Skibene var kommet klar af hinanden. Paa Dækket var man just beskæftiget med at fiire et af Fartöierne af for at sende Hjælp ombord i den Skjönne Brig, som nu laae og slingrede tværs for Winden. Sprydet hang ned om bagbord Boug. Formærstang var knækket lige over og laae med Seilene tværs over Storaaen. Fokkeræren stod næsten lige Ret op og ned. Storeboum-Bramstang var knækket lige over Boilen og laa med (?) waiende i en lige Horizontal Stilling agter efter. Det Heele frembröd et forunderligt Syn. Wi seilede frem til Briggen, satte vort Fartöi ud, og manøvrerede en Tid lang for at den paa Slæbetoug, men da den endeligen havde kappet alt fra sig, satte den sin Fok, Storseil, Stormærseil og Brigseil, og faaet et Storm-

Stagseil sat ud som Klyver paa en Bramseilsstang, satte den Kours mod Frederikshavn.

Det blæste en frisk Kuling og der gik en temmelig Söe. Kl. omtrent 9 1/2 Formiddag forlod vi Briggen, og maatte med et Slag klare os fra Skagen Rif. Paa det finske Skib kunde ingen synlig Skade opdages undtagen at Klyveren der var faldet ned synes at hænge i laser. Winden var N.O. Weiret var klar tog smukt, med nogle Skyer. Om Eftermiddagen löide Winden af og gik om til S.S.V. vi købte Fisk af svenske Fiskere.»

Straks efter hjemkomsten fra den lange rejse melder dagbogen om forberedelser til marine billeder fra turen. Af de daglige notater kan man læse, at han har tænkt sig at male på flere billeder samtidig. Af maleriernes titler kan man konkludere, at han har haft den intention at beskrive rejsen gennem de situationer, han har noteret – til tider fra time til time – under den hårde tur. I løbet af juni måned har han påbegyndt 3 billeder, og i det følgende år er antallet steget til 6-7 færdige eller påbegyndte malerier. Det tyder på, at han har udført henved 10 billeder og enkelte tegninger samt den situation, der er brugt i hans bog »Linearperspectiven«, udgivet 1841.

En tegning til et af malerierne er i Orlogsmuseets eje. Tegningen har titlen:

»En Fregat ligger opbrast for at sende hjælp til en Brig som ved paasejling har mistet sin Forrerejsning. Fregatten er fiernet 200 Alen, og Briggen omtrent 534 Alen. Øiets Høide over vandspeilet 5 Alen, Billedets Brede 45 gr. Distance 20 Tommer«. (Blyant og tusch, signeret 13 Mai 1839, lysmål: 423 mm × 290 mm, i passepepar-tout 510 mm × 370 mm, inventar.nr. OM 3651:80 / HSK 1320:50)

Det væsentlige større maleri er i Statens Museum for Kunsts eje, og har titlen:

»Korvetten »Galathea« ligger opbrast for at sende hjælp til briggen »St. Jan«, som har mistet sin forrejsning. Morgenen gryr efter en stormfuld nat«. (Olie på lærred, 1839, 63,9 cm × 84,0 cm, inventar.nr. SMK 2011)

Korvetten »Galathea« skulle til Livorno, Italien for at hente 47 kasser med billedhuggeren Bertel Thorvaldsens kunstsager, som han ønskede hjemtaget efter sit lange ophold i Italien. Den 9. maj afsejlede »Galathea«, briggen »Mercurius«, briggen »St. Jan« og kadetskibet »Flora«. Den 12., i dagbrækningen, 1 mil nord for Skagen, påsejledes »St. Jan« af et tremastet koffardiskib, hvorved det mistede sprydet, forstangen, store bramstang og skægget og måtte søge til Frederikshavn, Natten mellem den 13. og 14. skiltes skibene i hård kuling og tykning.

I sin dagbog noterer Eckersberg for den 14.6.1839: »Arb. paa en perspectivisk Skibstegning«.

Lad os antage det kan være Orlogsmuseets tegning. Den er altså påbegyndt en måned efter »oplevelsen«. Maleriet er derefter færdiggjort måneder efter hændelsen.

Eckersbergs tegning er på mange måder mere interessant end maleriet. Det er som om, man får hele det abstrakte univers foræret i rendyrket form i tegningen. Man aner konstruktionslinierne og de fint afbalance-rede tonale forhold. Den indføjede tekst, friholder iagt-tageren fra det illusionistiske element, der er over olie-maleriet. Det handler om begreber, om billedkonstruk-tionens orden og abstrakte karakter. Spørgsmålet er, om

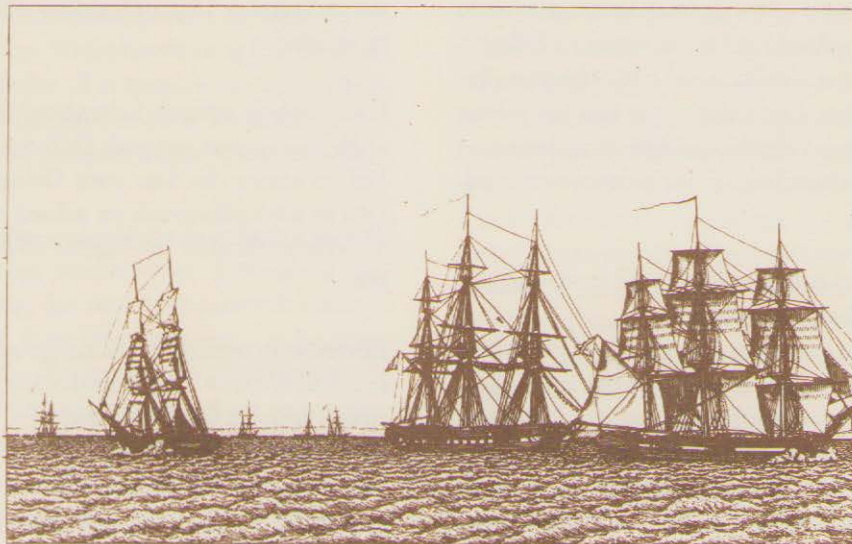
Eckersberg har indføjet teksten til sin egen hukommelse, eller den er udtryk for kunstbilledets indhold. Virkeligheden var til stede søndag den 12. maj 1839. Kunstbilledet, den afbillede konstruerede virkelighed, med de klart definerede begreber, er påbegyndt torsdag den 13. juni 1839, og klargjort i løbet af nogle dage. I juli 1839 er olimaleriet tilendebragt, alle billedbegreber, mål og konstruktive elementer skjult i oliemaleriets perfekte fernis. Derfor er tegningen så betydningsfuld, her ligger en hel skoles grundbegreber blotlagt til eftertiden.

På tegningen er der noteret en række oplysninger: »Øiets Høide over vandspeilet 5 Alen«. Man skal derfor stille sig således, at ens øje er på højde med horisonten. Billedets bredde er 45 gr. Distancen 20 tommers afstand, $2,61 \times 20 = 52,2$ cm. Nu overskuer det ene øje

de 45 gr. han nævner. Fregatten er fjernet 200 Alen = $62,77 \times 200 = 125,5$ meter. Briggen 534 Alen = $62,77 \times 534 = 335$ meter.

Det vil sige, at disse mål er set som virkelige afstande. Hvis perspektivsystemet var tegnet efter virkelige mål, skulle tegningens 45 graders synsvinkel være ca. 8 alen bred = 5 meter, men den er kun 42,3 cm. Det skyldes, at Eckersberg tegnede i et formindsket størrelsesforhold. I dette tilfælde svarer 2 tommer til 1 alen formindsket mål. Altså ca. 1/12 af virkelige mål. Maleriet er forstørret til ca. 1/8 af de virkelige mål.

Eckersberg var aldrig i tvivl om, at hans billeder er rekonstruktioner af den synlige verden. Et billede er, ud over det set, et forsøg gennem kunsten at begribe verden.

Tab. IX. Fig. 2 fra »Linearperspectiven«: »... En Fregat paa nogle og fyretyve Kanoner, det andet en Corvet paa 20 og det tredie en Brig paa 16 Kanoner«.

Katalog

med kommentarer af Miriam Christiansen

- 1 *Linieskibet DANMARK (1817).*
Pennetegning/sepia. 190 × 270 mm. 1817. Inv. nr. Td-596-7.
Den kongelige Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst.
- 2 *»Parti fra én af Skibspladserne på Christianshavn«.*
Blyant/pennetegning. 200 × 250 mm. 1825. Inv. nr. Td-594-2
Den kongelige Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst.
- 3 *Tegnet forarbejde til tavle V, fig. II i
»Linearperspectiven«.*
Blyant/pennetegning. 150 × 170 mm. Inv. nr. Td-600-3.
Eckersberg publicerede bogen »Linearperspectiven, anvendt paa Malerkunsten: en Række af perspectiviske Studier« i 1841.
Den kongelige Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst.
- 4 *»Kanonbådenes Kamp mod den engelske Flåde«.*
Blyant/pennetegning. 383 × 495 mm. 31.8.1807. Inv. nr. Td-602-4.
Udkast til det ufuldendte stik af Lahde. Med tyske påskrifter (af Lahde?) og Eckersberg navn.
Den kongelige Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst.
- 5 *»En Brig under Sejl, set forfra«.*
Blyant/pen/tuschtegning. 109 × 109 mm. Inv. nr. Td-593-6.
Den kongelige Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst.
- 6 *»En Brig til Ankers tørrer Sejl«.*
Pen/tuschtegning. 215 × 286 mm. 1830. Signeret E. Inv. nr. Td597-6.
Den kongelige Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst.
- 7 *»Et dansk Orlogsskib under Sejl set fra læ Side«.*
Akvarel/pennetegning, stukket af N. Truslev. 103 × 164 mm. Sept. 1804. Inv. nr. Td-572-2.
Den kongelige Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst.
- 8 *»Korvetten GALATHEA ligger opbrast for at sende Hjælp til Briggen ST. JAN, som har mistet sin Forrejsning. Morgenens gryr efter en stormfuld Nat«.*
Maleri. Olie på lærred. 63,0 × 84,0 cm. 1839. Usigneret. Inv. nr. 2011.
Statens Museum for Kunst.
- 9 *»En Fregat og nogle andre Skibe, som krydser«.*
Maleri. Olie på lærred. 47,0 × 63,0 cm. 1844. Inv. nr. 1443.
Statens Museum for Kunst.
- 10 *»En russisk Flåde til Ankers på Helsingør Rhed«.*
Maleri. Olie på lærred. 31,5 × 59,0 cm. Signeret E. 1826. Inv. nr. 1671.
Statens Museum for Kunst.
- 11 *»En Beltsmakke med Passagerer i en rask Blæst. Tordenluft. En engelsk Skonnert kommer sejlene for »de vind«.*
Maleri. Olie på lærred. 57,0 × 86,0 cm. Signeret E. 1820. Inv. nr.: I.N. 784.
Ny Carlsberg Glyptotek.
- 12 *»Træfning i Flinterenden d. 9.6.1808«.*
Farvelagt tegning. Tegningsmål: 410 × 275 mm. Lysmål: 425 × 285 mm. Signeret Eckersberg. Inv. nr. 347:49.
Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.

- 13 »De danske Mænd Anders Jensen, Svend Bagge, Peder Jensen, Jens Larsen og Svend Pedersen, af Hornbæk, redder med egen Livs-Fare den engelske Skipper Thomas Bruun i Aaret 1775«.
(Fra bogen af C. Malling: »Om store og gode Gerninger«).
Håndkoloreret stik af N. Truslev. Tegningsmål: 255 x 185 mm. Lysmål: 310 x 240 mm. Inv. nr. 998:50.
Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 14 »Fiskere fra Hornbæk redde Captainen fra et strandet Skib«. (A 1775).
Stålstik efter maleri. Tegningsmål: 385 x 297 mm. Lysmål: 378 x 472 mm. 1836. Inv. nr. 668:54.
Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 15 »Beltsmakke«.
Laveret tuschtegning. Tegningsmål: 215 x 143 mm. Bladmål: 240 x 170 mm. Lysmål: 300 x 220 mm. Signeret E. 27.10.1831. (Tilfælde Consul Jutting i Helsingør). Inv. nr. 1411:53.
Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 16 »Brig lænsende for Vinden«.
Søstykke med brig og galease.
Blæktegning. Tegningsmål: 210 x 140 mm. Bladmål: 230 x 165 mm. Lysmål: 330 x 265 mm. Signeret E. 1842. Inv. nr. 1319:53.
(»Tilfældet Mechanicus Gamst«. 31.10.1843).
Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 17 Dekorationsfigurer fra skibet »Dronning Marie« efter oplæg af C.W. Eckersberg.
Orlogsmuseet
- 18 »Kaperfregatten »Cort Adeler« angribes i Snekkerstenbugten 20. Aug. 1808, angrebet slæes tilbage«.
Tuschtegning. Tegningsmål: 430 x 260 mm. Lysmål: 270 x 435 mm. Inv. nr. 350:49.
Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 19 Dekorationstegning til fregatten ROTA (1822).
Laveret tuschtegning. 1340 x 340 mm. 1822.
Påskrifter på tegningen:
- 1) I venstre side i hj. for oven: No. 1104 EC 1822.
No. For Fregatten Rota på 46ve Canoner.
 - 2) I midten hen over hele tegningens 3 dele:
»Gallions Tegning til Rota hvorpaa Herr Professor Eckersberg har udført Gallions Figuren; men denne heromtrent 1 fod høiere end bestemt og udført på Skibet«.
- Inv. nr.: Skibsreg. Rota, G-3011.
Rigsarkivet.
- 20 Dekorationstegning til korvetten FORTUNA (1825).
Laveret tuschtegning. 1217 x 340 mm. 1825.
Påskrifter på tegningen:
- 1) I venstre hjørne: No. 488. 1825.
»Denne Tegning bliver herved approberet
Kiøbenhavn 5te Juni 1825. Frederik R.«.
 - 2) I midten foroven: »Tegning til Speil, Galleri og Gallions Ornamente for Corvetten Fortuna førende 20ve Stkr. korte 18 p. Canoner«.
 - 3) Nederst til højre: Constructions-kammeret d. 16de Mai 1825, Schifter.
- Inv. nr.: Skibsreg. Fortuna, Des. B 144c.
Rigsarkivet.

21 *Dekorationstegning til fregatten FREIA (1819).*

Laveret tuschtegning. 1335 × 331 mm. 1821.

Påskrifter på tegningen:

1) Til venstre foroven:

»Ad nr. 174, nr. 207 EC 1821, 1821.«Litra B«.

Til venstre i midten:

»Denne tegning til Speil, Galleria og Gallion Ornamenten for Fregatten Freia approberes Vi allernaadigst hermed Kiøbenhavn, den 4de Marts 1821. Frederik R.«

2) I midten hen over hele tegningens 3 dele:

»Tegning til Speil, Galleri og Gallions Ornamenten for Fregatten Freia på 46ve Canoner«.

3) Til højre:

»Constructions Kammeret d. 23. Februari 1821. Schifter.

4) På bagsiden:

No. 8. Approberet Tegning af Ornamenterne til Speil og Gallion for Fregatten Freia. Archiv No. 142e, på 46ve Canoner.

Inv. nr.: Skibsreg. Freia, Des. B 142e.
Rigsarkivet.

22 *Dekorationstegning til linieskibet SKIOLD (1833).*

Laveret tuschtegning. 1840 × 553 mm. 1834.

Påskrifter på tegningen:

1) I venstre hjørne foroven:

Ad nr. 1392 EC 1834 nr. 1872 EC 1834.

2) I midten hen over hele tegningens 3 dele:?

»Tegning til Speil, Galleri og Gallions Ornamenten for Orlogsskibet Skiold på 74 Canoner«.

3) Til højre foroven:

»Denne tegning meddeler vi herved Vor Allernaadigste Approbation, Kiøbenhavn den 14de November 1834. Frederik R.«

Forneden:

»Søe Etatens Constructions Kammer den 6.

November 1834, Schifter.« (J.D. Petersen i højre hjørne)

På bagsiden:

Kongelig approberet Ornaments Tegning til Orlogsskibet Skiold på 74 Canoner Archiv nr. 184c.

Inv. nr.: Skibsreg. Skiold, Des. B 184c.
Rigsarkivet.

23 *Dekorationstegning til fregatten BELLONA (1830).*

Laveret tuschtegning. 1320 × 355 mm. 1830.

Påskrifter på tegningen:

1) I midten hen over hele tegningens 3 dele:

»Tegning til Speil, Galleri og Gallions Ornamenten for Fregatten Bellona på 46ve Canoner«.

2) T.h. mellem tegningen af de to gallionsfigurer:

»Denne Tegning til Ornamenten for Fregatten Bellona approberes, Frederiksberg Slot, 29. 4Aug. 1830. Frederik R.«

3) T.h. under de to gallionsfigurer:

»Constructions-Kammeret d. 19de Augusti 1830«. Underskrevet Schifter. I hjørnet til højre: J.D. Petersen.

4) På bagsiden:

»Ornament Tegning til Archiv No 185b. Fregatten Bellona på 46ve kanoner«.

Inv. nr.: Skibsreg. Bellona Des. B 185b.
Rigsarkivet.

24 *Gallionstegning til fregatten FREIA (1819).*

Laveret tuschtegn. Bladmål: 580 × 382 mm.

Tegningsmål: 565 × 365 mm. 1821.

Tekst på tegningen:

Til venstre foroven: nr. 453. ad.r. 62 P.P.1821.

Inv. nr.: Skibsregister Des G 445b.
Rigsarkivet.

- 25 »Dækket af Orlogsskib seet forefter. Skibet ligger for Anker i stille Veir«. (NAJADEN)
Stik. Tegningsmål: 239 × 175 mm. Bladmål: 408 × 290 mm. Inv. nr. 304:62.
Påskrifter på tegningen:
Tavle XIX, markeret i højre side.
(Gave fra Det kgl. Bibl. okt. 1962).
Orlogsmuseet.
- 26 »Fregat for nordgående i Øresund, set fra Styrbord«. Fulde sejl. I baggrunden diverse fartøjer, bl.a. fregat til ankers og Kronborg.
Tusch/sepia. Tegningsmål: 270 × 150 mm. Lysmål: 340 × 220 mm. Signeret Eckersberg. 1807. Inv. nr.: Orlogsmuseet 1246:78 / Handels- og Søfartsmuseet K823. (Erhvervet af Handels- og Søfartsmuseet 1914-15).
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 27 Fregat set forfra mod bagbords bov.
Tuschtegnning/sepia. 325 × 325 mm. Usigneret. 1825. Inv. nr.: Orlogsmuseet 3666:80. Handels- og Søfartsmuseet K653. (Afbildet på udstillingens plakat).
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 28 »H/S ÆGIR med Kong Christian VIII ombord overværer Manøvre på Københavns Rhed 1843«. Blyant/tuschtegnning. 465 × 245 mm. Usigneret. D. 2. Mai 1843. Inv. nr.: Orlogsmuseet 153:1958. Handels- og Søfartsmuseet 355:54. (Tegningen er skitse til det af Statens museum for Kunst deponerede maleri i Orlogsmuseet)
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 29 »Et Fregatskib som indtager Reeb i Merssejlene i en tiltagende Kuling, med nogle andre Seilere«. Laveret tuschtegnning. Tegningsmål: 215 × 140 mm. Bladmål: 23,0 × 16,5 cm. Signeret E. 1836. Inv. nr.: Orlogsmuseet 1364:1978. Handels- og Søfartsmuseet 1318:53.
Påskrifter på tegningens bagside:
1) Venstre hjørne forneden: »Kunstforeningen«.
2) T.h. forneden: Eckersberg 1836, med Kunstforeningens bomærke trykt ovenover.
3) I midten: 5/1 1837. Kgl. Skuespil Hr. Jørgensen. Deponeret Handels- og Søfartsmuseet 1975.
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 30 »Skoget af en Orlogsbrig«. Laveret tegning (blyant/tusch/sepia). 315 × 400 mm. Usigneret. 1824. Inv. nr.: Handels- og Søfartsmuseet 2995:50.
(Auktion 17. jan. 1854 over Eckersbergs arbejder: »No. 17: Skroget af en Orlogsbrig. Sepia. 1824«).
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 31 »En Fregat ligger opbrast for at sende hjælp til en Brig som ved paasejling har mistet sin Forrerejsning. Fregatten er fiernet 200 Alen, og Briggen omtrent 534 Alen. Øiets Høide over vandspeilet 5 Alen. Billedets Brede 45 gr. Distance 20 Tommer«. Blyant/tuschtegnning. 423 × 290 mm. Usigneret. 13. Mai 1839. Inv. nr.: Orlogsmuseet 3651:80. Handels- og Søfartsmuseet 1320:50.
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.

- 32 »Chr. IV på Trefoldigheden«, eller »Chr. IV i Slaget ved Kolberger Heide 1644«.
Tuschtegnning/sepia. Tegningsmål: 385 × 275 mm.
Lysmål: 382 × 270 mm. Formentlig af C.W. Eckersberg. Usigneret. Inv. nr.: Orlogsmuseet 1157:78. Handels- og Søfartsmuseet K-583.
Tekst på bagsiden af den indrammede tegning, en erklæring fra museumsdirektør Karl Madsen (1855-1938):
»Efter mit Skøn er den mig foreviste Tegning, der fremstiller Christian IV i Slaget på Kolberger Heide – en Tuschtegnning med 20 Figurer, solgt på Auktion efter Grev C.C.S. Danneskiold Samsøe 1916, – utvivlsomt tegnet af C.W. Eckersberg. 12. januar 1918. Karl Madsen«.
(Købt ved Vald. Glückstads Auktioner 1923.
Tegningen kan være forlæg til maleri med samme motiv).
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 33 *Galionsfigur fra korvetten »Fortuna« (1825). Malet træ. 1825. Orlogsmuseet.*
- 34 *Christian VIII med følge overværer på sit dampskib ÆGIR d. 2. Mai 1843 manøvreringen af en søeskadre på Københavns Ydre Rhed.*
Maleri.olie på lærred. 84,0 × 111,0 cm. 1844. Inv. nr.: Orlogsmuseet 43:1981. Statens Museum for Kunst. Inv. nr. 3478.
På billedet ses orlogsbrigerne ØRNEN (1842), MERCURIUS (1837) og ST. JAN (1821) samt korvetten FLORA (1826).
Orlogsmuseet. Dep. fra Statens Museum for Kunst.
- 35 En fregat paa Helsingør Rhed, for sydgående. I baggrunden til højre en anden orlogsmænd. Tv. Kronborg.
Maleri.olie på lærred. 35,0 × 27,5 cm. 1846. Inv. nr.: Orlogsmuseet 1223:78. Handels- og Søfartsmuseet K-735.
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.
- 36 *Dansk orlogsfregat set agten for tværs mod bagbord.*
Tusch og sepia. Tegningsmål: 260 × 370 mm. Lysmål: 280 × 385 mm. Usigneret. Formentlig af C.W. Eckersberg. Inv. nr. Orlogsmuseet 1168:78. Handels- og Søfartsmuseet K-606.
Orlogsmuseet. Dep. fra Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg
- 37 *Regnbue på søen, en krydsende jagt med nogle andre skibe.*
Maleri.olie på lærred. 43,0 × 65,5 cm. Signeret E. 1836. Inv. nr. 0080.
Nivaagaards Malerisamling.
- 38 *Søstykke med øen Hjelmsø og den jyske kyst.*
Maleri.olie på lærred. 43,0 × 62,0 cm. Usigneret. Inv. nr. 0078.
Nivaagaards Malerisamling.
- 39 »Udsigt fra Asiatisk Compagnis Plads på Christianshavn mod Slotsholmen og Bremerholm«.
Maleri.olie på lærred. 63,0 × 84,0 cm. Signeret E. 1846. Fra protokol: »I forgrunden arbejdsmand, en matros (rød bluse), en pige m.fl. På den anden side af havnen ses mod venstre, Børsen med et stykke af Nybørs, i midten Christiansborg, og mod højre, Holmens Kirke samt de bygninger på Gammelholm, der lå nærmest det gamle udløb af Holmens Kanal. Yderst til højre, enden af Sejlmagasinet og Sejlmagerværkstedet«.
Inv. nr. 1921:232.
Bymuseet.

- 40 »Et Skib i Spanter«. Pen og laving. 256 × 292 mm. Inv. nr. 694 c. Den Hirschprungske Samling.
- 41 »Dækslodsbad«. Olie på lærred, omkr. 1820. Mål: 61,0 × 50,5 cm. Usigneret. Denne bådtype blev konstrueret af Kommandør Peder Norden Sølling, der var en nær ven af Eckersberg. Maleriet var en personlig gave til ham. Ejers af Søfartsstyrelsen.
- 42 *Model af sejlbad, en »smakkejolle«.* En typisk krapsejolle fra Nordsjællandskysten. Bejdset og lakeret træ. Længde: 1 m. Bredde: 27 cm. Højde fra køl til mast: 108 cm. I bagbords side, midtskibs findes signaturen »Eckersberg fec«. Sejlene er blevet udskiftet omkr. 1960. Nævnt i dødsboets auktionskatalog fra 3.1.1854 (2. auktion, katalognr. 56, side 14) samt i dødsboets auktionskatalog fra 3.1.1855 (3. auktion). Bådens ejerforhold er efter auktionen ukendte indtil omkring 1. Verdenskrig, hvor den bliver solgt på auktion til den familie, i hvis eje den har været siden. Privat eje.
- 43 »Dæksparti fra Corvetten NAJADEN«. (1820). Blyantstegning. Juli 1833. Tegningsmål: 190 × 180 mm. Bladmål: 258 × 278 mm. Usigneret. Afbildet i bogen »Danske Sejlskibe«, af B. v. Munthe af Morgenstierne. (Thanning og Appels Billedserie, 1948). Privat eje.
- 44 »Stævparti af orlogsskibet VALDEMAR«. (1828). Tuschtegning. Tegningsmål: 313 × 202 cm. Bladmål: 340 × 235 cm. Usigneret. Afbildet i bogen »Danske Sejlskibe«, af B. v. Munthe af Morgenstierne (Thanning og Appels Billedserie, 1948). Privat eje.
- 45 *En rekonstruktion af perspektivet, der illustrerer teksten på tegningen (katalog nr. 31): »...Fregatten er fiernet 200 Alen, og Briggen omtrent 534 Alen. Øiets Høide over vandspeilet 5 Alen. Billedets Brede 45 gr. Distance 20 Tommer«.* Planchemål: 100,0 × 70,0 cm. Udført af billedkunstneren Niels Winkel 1994. Privat eje.
- 46 *Eckersbergs farve-skala.* Tørfarver. Farverne revet i valmueolie. Farvepigmenterne er lavet af mineralske og vegetabiliske stoffer. De viste pigmenter i glasbeholderne, svarer til de af Eckersberg anvendte farvepigmenter og stammer fra perioden 1870-1920. Privat eje.
- 47 *Fregatten BELLONA (1830).* Del af dekorationstegning til Gallion, Speil og Galleri. Laveret tuschtegning. 385 × 272 mm. Usigneret. Privat eje.
- 48 *To russiske lineskibe og to fregatter, der saluterer. Yderst th. en lodsbad.* Tuschtegning/gouache. Lysmål: 440 × 290 mm. Usigneret. Privat eje.

perspektiv, udgivet af C.W. Eckersberg.
perspektiven, anvendt paa Malerkunsten, en
perspektiviske Studier af C.W. Eckersberg,
eller, Proffesor ved det Kongelige Akademi
for de fine Kunster. Med tilhørende
tegninger.

Folio med Text. I Commission hos
Kjøbenhavn Universitets-Boghandler C.A. Reitzel.
Kjøbenhavn. 1841. 51 x 33 cm.
Privat eje.

- 50 *Lærebog i anvendelsen af perspektivlæren. Genoptryk.*
»Forsøg til en Veiledning i Anvendelsen af
Perspektivlæren for unge Malere, af C.W.
Eckersberg.
Kjøbenhavn. Thieles Bogtrykkeri. 1833«.
Genoptrykt af Skolen for Kunstpædagogik ved
Kunstakademiet, 1973. 20,7 x 29,4 cm.
Privat eje.

- 51 *En dansk jagt ved siden af en brig.*
Kobberstik 162 x 210 mm. Lysmål: 255 x 296 mm.
Påskrifter:
Til højre foroven: »VI«. Til højre forneden: »C.W.
Eckersberg fecit aqua forti«. Til venstre forneden:
Sign. E.
Privat eje.

- 52 *»Camera Obscura«.*

En såkaldt »perspektiv-kasse«.

Sammenklappelig trækasse. L: 58 cm. B. 42 cm. H:
86 cm. Anvendt ved aftegning af motiv i perspektiv.
Eckersberg henviser i sin bog »Linearperspektiven«,
til dette hjælpemiddel: (Tab. III.) »..... Tegningen,
hvortil de fornødne Puncter ere blevene afsatte paa
Papiret, udføres nu let, medens man har Prospecten for
Øie, og med et övet Öie saa nöiagtigt som om man
havde anvendt et Camera Obscura eller lignende
mechaniske Hjælpemidler«.

En »Perspektiv Kasse« nævnes i fortegnelsen over
Eckersbergs dødsbo, i Auktionskataloget fra 2.
auktion 11.5.1854 (katalognr. 32, side 13).
Udlånt fra »Adam Hauch's Physiske Cabinet«, der er
udstillet på Sorø Akademi. Inv. nr. 493.
Ejes af Stiftelsen Sorø Akademi.

- 53 *Rekonstruktion af perspektivramme med sigtepunkt.*
Efter C.W. Eckersberg.

Hjælplemiddel til afbildning af genstande i
perspektiv. Tab. III i »Linearperspektiven«:
»Rammen er til at skille ad, og den føres saaledes
bequemere med i det Frie«.
Orlogsmuseet.

- 54 *Voksmodeller af galionsfigurer efter oplæg/tegninger af*
C.W. Eckersberg.

- 1) »Bellona«
 - 2) »Havfruen«
 - 3) »Dronning Marie«
 - 4) »Skiold«
 - 5) »Valdemar«
 - 6) »Frederik d. VI«
- Orlogsmuseet

ORLOGSMUSEET

ROYAL DANISH NAVAL MUSEUM

OVERGADEN OVEN VANDET 58, DK-1415 KØBENHAVN K